

STADSVERNIEUWING OP POSTCODENIVEAU

Om meer inzicht te krijgen in de stad vernieuwingsopgave is bij de RPD een management-informatiesysteem ontwikkeld waarmee een beleidsmedewerker snel kan nagaan wat de kenmerken van een bepaalde wijk of stad zijn. Daartoe is voor de grotere steden een database op viercijferig postcodeniveau aangelegd met uniform verzamelde gegevens. Belangrijk is dat deze gebiedsgerichte informatie is ondergebracht in een zeer gebruiksvriendelijk computersysteem.

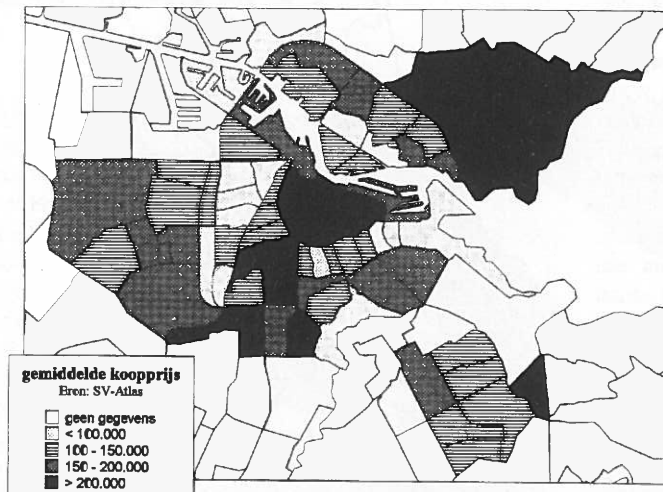
Het systeem –de StadsVernieuwingsatlas– is niet het eerste informatiesysteem met intrageometelijke informatie. Wel nieuw aan de SV-atlas is dat voor elke gemeente met meer dan 30.000 inwoners (116 gemeenten) gegevens uit verschillende bronnen zijn verzameld en de keuze voor het vier-cijferig postcodegebied als basis voor de gegevensverzameling.

SCHAT

Uit praktische overwegingen is niet aangesloten bij de CBS-wijkindeling. In plaats daarvan wordt het vier-cijferige postcodegebied (ongeveer 3400 gebieden in Nederland) als geografische basiseenheid gehanteerd. Voor de 116 gemeenten komt dit neer op 1700 deelgebieden. De vier-cijferige postcode als schaalniveau blijkt een goede keuze: de postcodeindeling is behoorlijk stabiel, in elk postcodegebied zijn ongeveer evenveel huishoudens en met name in de wat grotere steden hebben de vier-cijferige postcodegebieden een vrij uniforme morfologie. Ook de oorspronkelijke scepsis over de verkrijgbaarheid en betrouwbaarheid van de gewenste gegevens op het niveau van viercijferige postcodes bleek terecht. De postcode wordt zo langzamerhand standaard opgenomen bij elke registratie en een veelheid aan gegevens is snel beschikbaar. Om uniformiteit ten aanzien van de data voor alle gemeenten te garanderen, zijn in de SV-atlas alleen data opgenomen die al aanwezig zijn bij centrale instanties.

Verscheidene instanties, onder andere de ministeries van Onderwijs en Wetenschap-

Amsterdam

De gemiddelde koopprijs per 4-cijferig postcodegebied in Amsterdam.

pen, VROM en Sociale Zaken, de Nederlandse Vereniging van Makelaars, de Kamers van Koophandel en Geo-marktprofiel bleken in staat om op korte termijn een schat aan informatie per postcodegebied te leveren. Dit resulteerde uiteindelijk in ruim 200 bruikbare en recente gegevens over bewoners, woningen, woonomgeving, bedrijvigheid en voorzieningen.

SWING

De programmatuur, ontwikkeld door het bureau AB-onderzoek en door hen SWING genoemd, voldoet aan de volgende kenmerken:

- De gegevens in het informatiesysteem kunnen in een tabel en grafisch (zowel in diagram als in kaartbeeld) weergegeven worden.
- Het systeem is zeer gebruiksvriendelijk en kan ook door niet-frequente pc-gebruikers eenvoudig worden bediend.
- Het systeem kan via datamanipulatie nieuwe –samengestelde– indicatoren maken en eenvoudige statistische bewerkingen uitvoeren.

Het programma is volledig menu-gestuurd en zit logisch in elkaar, iets wat lang niet van alle informatiesystemen gezegd kan worden.

Kijken we naar het systeem zelf dan valt direct op dat de SV-atlas zeer gebruiksvriendelijk is. Niet alleen is de user-interface zeer overzichtelijk, door slim programmeren staan de gevraagde gegevens binnen een paar seconden op het scherm.

Met het programma SWING hebben de

makers een goed produkt afgeleverd dat zijn weg ook buiten de stadsvernieuwing zal vinden. Voor gemeenten of woningcorporaties biedt het programma een uitstekende omgeving om gegevens snel en inzichtelijk weer te geven (de gemeente Amsterdam maakt al gebruik van SWING).

BETER BEELD

Met de SV-atlas kan een eerste scanning worden gemaakt van de ontwikkeling van wijken in Nederland en het geeft een indruk

waar de grootste achterstandsgebieden zijn te vinden. Natuurlijk is het ontoereikend om op basis van deze gegevens direct maatregelen te nemen in een bepaald gebied. Wel kan het dienen om, gegeven een bepaalde ontwikkeling, het gebied nader te beschouwen. In dat opzicht zou het systeem gebruikt kunnen worden als een 'early warning-system'. Voor het stadsvernieuwingsbeleid kan met de gegevens op viercijferig postcodeniveau een beter beeld worden geschetst van de nog resterende opgaven en tevens duidelijker worden aangegeven waar de knelpunten zitten.

De SV-atlas is, de naam zegt het al, in eerste instantie bedoeld voor de evaluatie van de stadsvernieuwing. Ook buiten de stadsvernieuwing bestaat veel belangstelling voor gebruik van de SV-atlas, daarom is deze sinds kort voor iedereen te koop. Het systeem is met name bruikbaar voor managementinformatie en beleidsondersteuning op het gebied van de ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en sociale vernieuwing.

Voorzover bekend is dit het eerste project ten behoeve van volkshuisvesting en ruimtelijke ordening waarbij integraal gegevens van vele steden op een laag schaalniveau verzameld zijn. Het lijkt een veelbelovende weg om op basis van gegevens per viercijferige postcode Nederland aan de monitor te leggen.

FRANK VAN ERKEL
Redactie AGORA
EVELIEN VAN HELL
Studente Sociale Geografie, UvA